

Šedivíme pomalšie

Správa európskej komisie o starnutí populácie

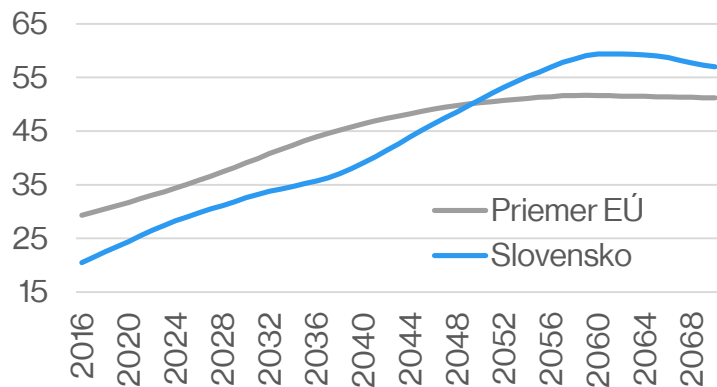
Lucia Šrámková

Tretia najrýchlejšie starnúca krajina EÚ

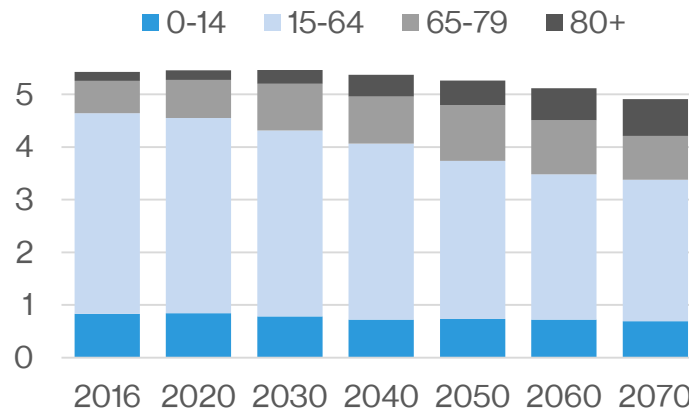
- Na jedného človeka nad 65 rokov pracovalo 3,2 človeka v roku 2016, no v roku 2070 ich bude pracovať už len 1,5
- Demografická predpoveď sa medzi prognózami výrazne zlepšila, hlavne vďaka zvýšenej pôrodnosti

Index závislosti, podiel populácie 65+ na populácii 15-64, v %

Zdroj: Eurostat 2015

Podiel vekových skupín na celkovej populácii SR, v mil. obyvateľov

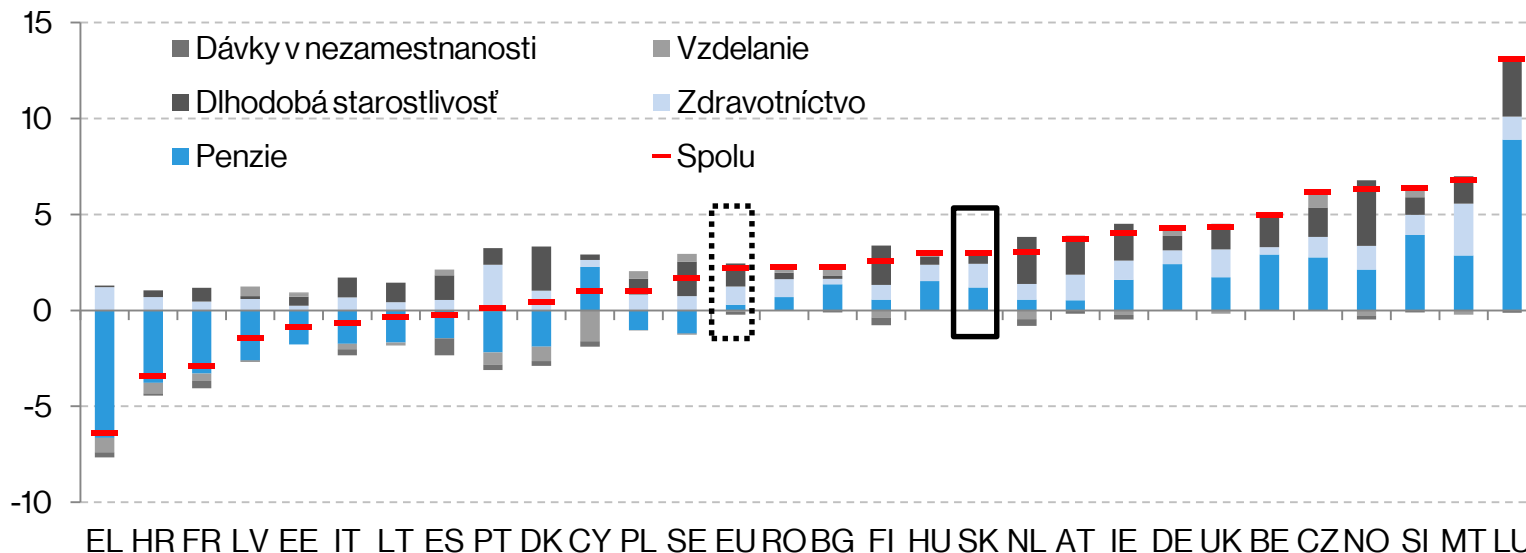
Zdroj: Eurostat 2015

Výdavky citlivé na starnutie porastú mierne nad priemerom EÚ*

- Do roku 2070 výdavky SK porastú o 3 % HDP, zatiaľ čo v EÚ* je to priemerne 2,2 % HDP
- V roku 2070 bude ich úroveň stále pod priemerom EÚ* (21,9 % HDP oproti 24,6 % HDP v EÚ*)

Výdavky citlivé na starnutie populácie v 2016 a ich nárast do 2070, v % HDP

*Vrátane Nórska a Veľkej Británie

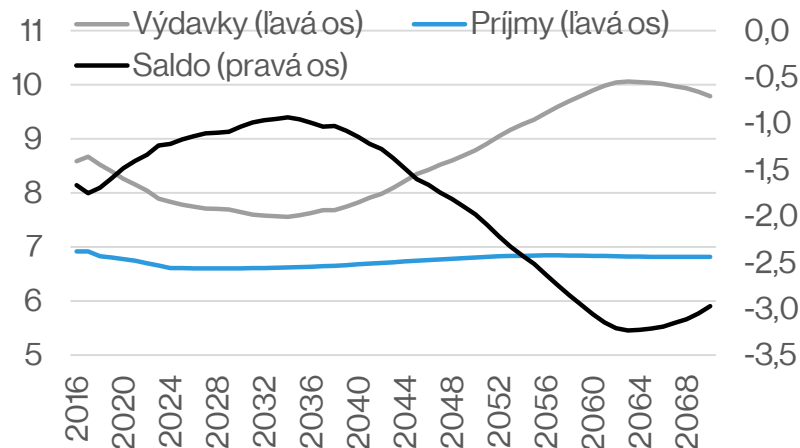
Zdroj: AR 2018

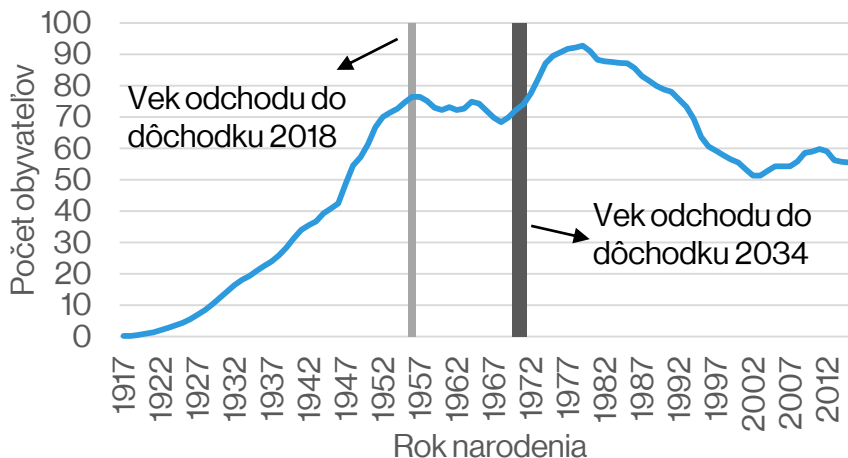
Výdavky na dôchodky budú najprv klesať, porastú až po roku 2034

- V roku 2034 budeme mať najnižšie saldo dôchodkového systému (-0,9 % HDP), naopak najvyššie bude v roku 2063 (-3,2 % HDP)
- Nárast výdavkov voči HDP bude spôsobený odchodom silných ročníkov do dôchodku, dlhšími kariérami a nižším rastom HDP

Príjmy a výdavky dôchodkového systému, v % HDP

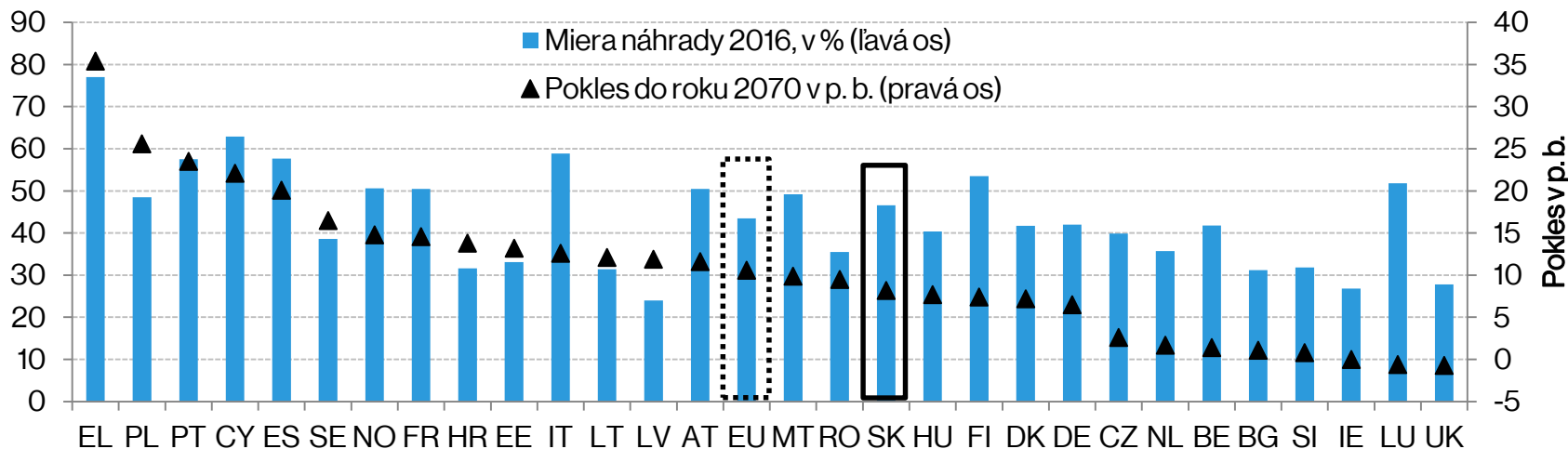
Počet obyvateľov podľa roku narodenia a dôchodkové veki, v tis.

Miera náhrady zostane nad priemerom EÚ

- Miera náhrady (priemerný dôchodok ku priemernej mzde) bola 46,6 % v roku 2016, v EÚ bola priemerne 43,5 %
- Do roku 2070 sa očakáva jej pokles takmer vo všetkých krajinách EÚ
- Na Slovensku miera náhrady do roku 2070 poklesne o 8,2 p. b., zatiaľ čo v EÚ to bude 10,6 p. b.

Celková miera náhrady (priemerný príjem zo všetkých dôchodkov ku priemernej mzde, v %)

Zdroj: Ageing report 2018

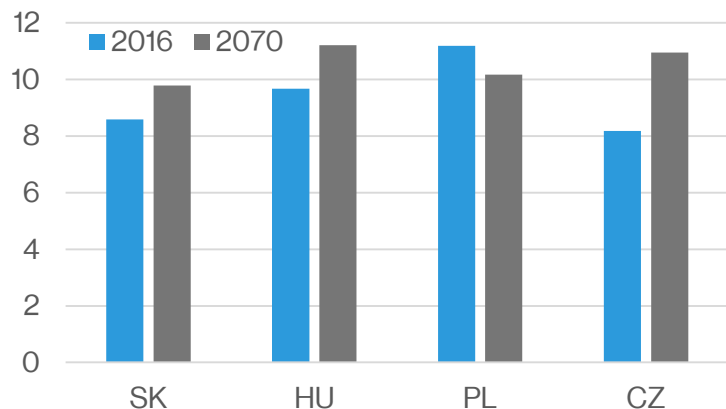
I Dôchodková reforma pomohla verejným financiám a vytvorila čas na iné reformy

- Dôchodková reforma z roku 2012 podporila dlhodobú udržateľnosť verejných financií a ekonomický rast
- Hlavným pilierom bolo naviazanie dôchodkových parametrov na ekonomické fundamenty podľa najlepšej medzinárodnej praxe
- Vďaka dôchodkovej reforme sa indikátor S2 zlepšil o 4,5 p. b. (zo 6,9 na 2,4 % HDP).

I Akú cenu má strop 65 v rámci V3?

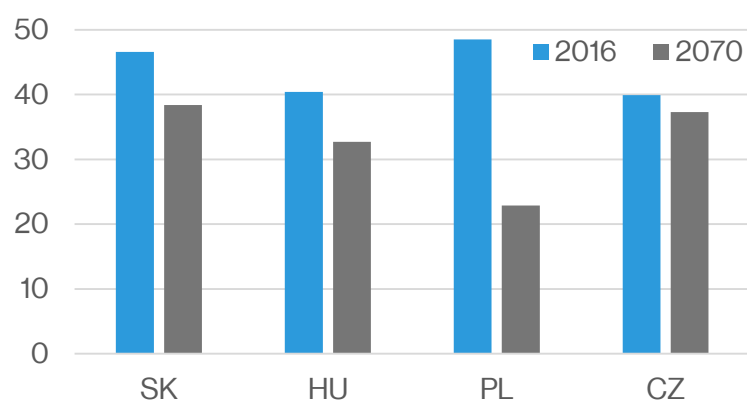
- Dôchodkový vek nemá prekročiť hranicu 65 rokov vo všetkých krajinách V4 okrem Slovenska
- V Poľsku za cenu polovičných dôchodkov a v Česku na úkor dlhodobej udržateľnosti verejných financií

Výdavky na dôchodky v % HDP

Zdroj: Ageing Report 2018

Miera náhrady, v % priemernej mzdy

Zdroj: Ageing Report 2018

Strop na dôchodkový vek zvýši výdavky na dôchodky

- Výdavky na dôchodky porastú kvôli stropom o 1,1 až 2 % HDP navyše
- Vplyv stropu 64 nastane o 10 rokov (2028), 65 ešte neskôr (2034)
- Scenár 64/63/62 by sa aplikoval už dnes, s významnejším vplyvom od roku 2024

Výdavky na dôchodky a zmena HDP pri projektovaných scenároch zavedenia stropu

Scenár	Výdavky v roku 2016, v % HDP	Výdavky v roku 2070, v % HDP	Zmena
Aktuálna legislatíva podľa správy o starnutí populácie	8,6	9,8	1,2
Strop 65	8,6	10,9	2,4
Strop 64	8,6	11,2	2,7
62 pre ľudí s 3+ deťmi, 63 pre ľudí s 1-2 deťmi, 64 pre ostatných	8,6	11,7	3,1

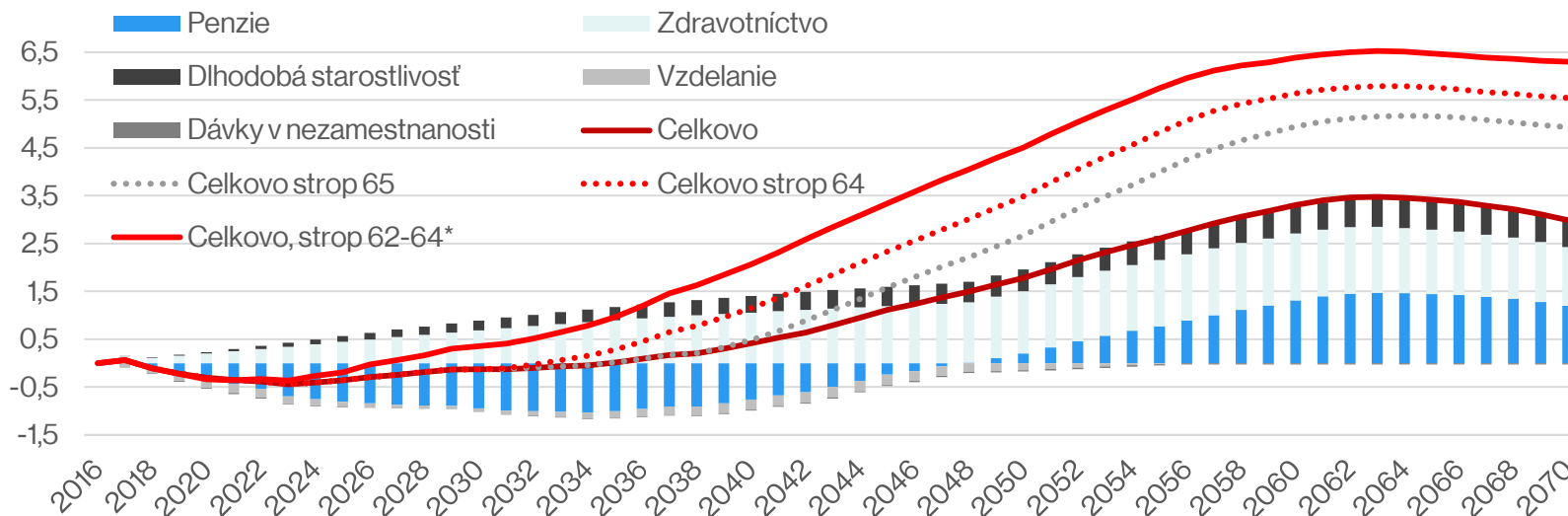
Zdroj: IFP podľa RFO a SP

Výdavky citlivé na starnutie tak môžu narásť až dvojnásobne

- V prípade zavedenia stropu budeme mať na Slovensku jeden z najvyšších rastov výdavkov citlivých na starnutie

Zmena výdavkov citlivých na starnutie oproti roku 2016 (v % HDP)

Zdroj: AR2018, IFP

* Alternatíva diskutovaná v NR SR, 62 rokov pre ľudí s 3+ deťmi, 63 pre ľudí s 1 alebo 2 deťmi a 64 pre ostatných

I Na dôchodok pôjdeme skôr, ale dôchodky budú nižšie

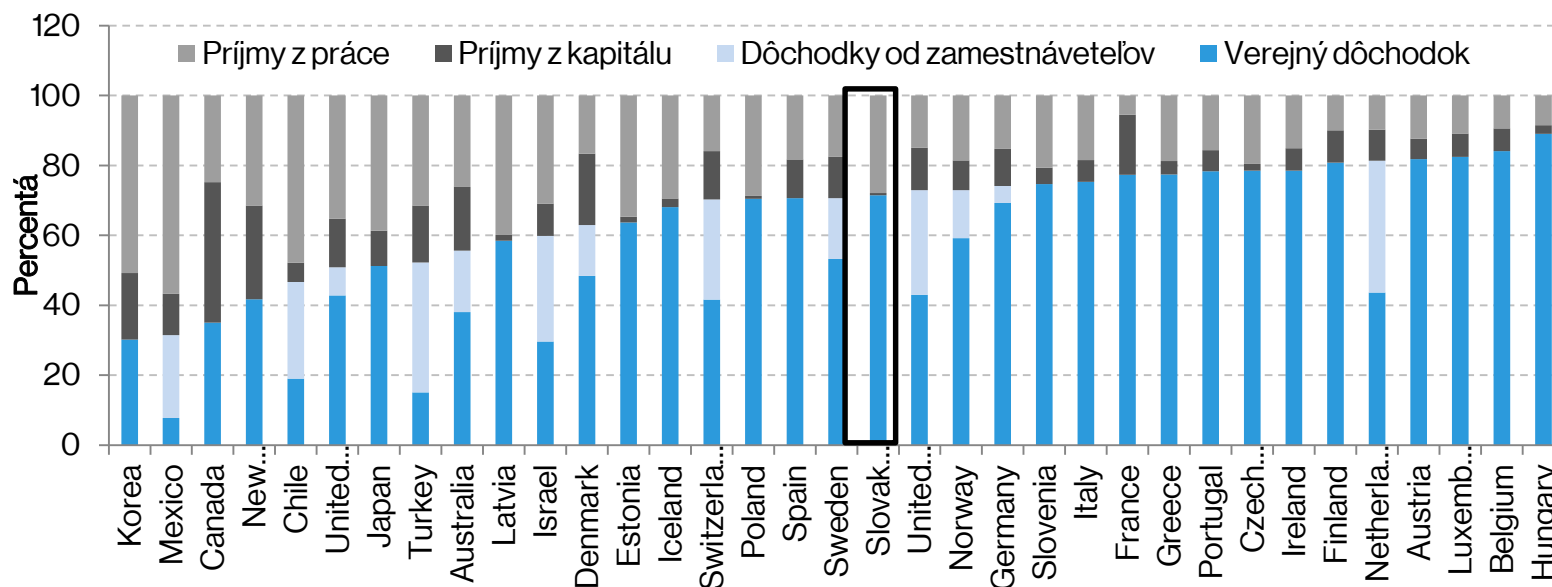
- Dôchodkový automat zabezpečuje, že ľudia stravia na penzii v priemere rovnaký čas bez ohľadu na to, kedy naň odídu
- Skorší odchod do dôchodku vo veku 65 rokov zníži priznané dôchodky v roku 2070 o 7,6 %* (kratšia kariéra)
- Človek, ktorý by podľa súčasnej legislatívy odišiel na dôchodok v roku 2070, bude môcť odísť o takmer 4 roky skôr, no jeho dôchodok bude **doživotne** nižší o približne 14 % (nižšia ADH a kratšia kariéra)

* Kvantifikácia vplyvu opatrení, RRZ

I Najväčšie výzvy života dnešných i budúcich dôchodcov

- Zvýšiť príjmy dôchodcov - až 70 % príjmu v starobe tvorí dôchodok z 1. a 2. piliera
- Zlepšiť zdravie dôchodcov – kratšia doba dožitia v zdraví oproti iným krajinám OECD*

Zdroje príjmu ľudí starších ako 65 rokov, 2014 alebo posledný dostupný rok

Zdroj: OECD, Pension at Glance

- * Údaje o dobe dožitia v zdraví sú na SK ovplyvnené metodologickými problémami, nevyhnutný je detailný výskum

I Najprv reformy, potom strop: nie naopak

- Diskusiu o zavedení stropu na dôchodkový vek je nutné podmieniť kompenzačnými opatreniami a štrukturálnymi reformami, napr.
  - s cieľom zvýšenia celkovej produktivity (vzdelávanie, výskum a inovácie)
  - s cieľom zvýšenia participácie na trhu práce (inklúzia marginalizovaných komunit, aktívne politiky trhu práce, odstraňovanie bariér zamestnávania žien)
  - implementáciou premyslenej migračnej politiky
  - efektívnejšou rodinnou politikou s cieľom zvýšenia pôrodnosti
- Aplikácia ústavného zákona o rozpočtovej zodpovednosti je prvoradá